

MOODUL 12: EETILISED DILEMMAD

M▲PChiPP

SUPPORTED BY THE RIGHTS, EQUALITY
AND CITIZENSHIP (REC) PROGRAMME
OF THE EUROPEAN UNION

MIKS ON OLULINE RÄÄKIDA EETIKAST?

“**Pidades silmas perekonna eraelu puutumatus**, esineb inimestevahelistes suhetes (sh intiimsuhted) esineb vägivalda (nagu me nüüd teame) ning Euroopas on jõutud ühisele konsensusele, et riigil on kohustus kaitsta lapsi (...) vägivalla eest. Neid teemasid käsitledes seisame silmitsi kompleksete võimusuhetega, mille objektideks on sugude, põlvkondade, rassi/etnilisuse, rahvuse ning usu õiguste ja kohustuste matriks, mille vahel peavad spetsialistid navigeerima.

”

Kelly & Meysen (2016, p. 2)

! Mistõttu peavad lapse kokkupuutuvad spetsialistid olema teadlikud eetilistest aspektidest.

ÜLEVAADE

- ▶ Sissejuhatus: lühike mooduli eesmärkide tutvustamine
 - ▶ Ettekanne: eetiliste dilemmade tutvustamine
 - ▶ Harjutus: kaasuste arutelu
 - ▶ Kokkuvõte

MOODULI LÄBIMISEL OLETE ...

- ▶ Analüüsinud/reflekteerinud võimalikke eetilisi dilemmasid, mis võivad tekkida teiste isikute elude sekkumisel.
- ▶ Saanud ülevaate, milline on lastekaitse eetiline praktika.
- ▶ Alustate või jätkate teie enda tööpraktika eetiliste aspektide läbimõtestamist.

RAHVUSVAHELISE EETILISE PÕHIMÕTETE TUTVUSTAMINE LASTE KURITARVITAMISE TÕKESTAMISEL

M▲PChipp

Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse

Liz Kelly
London Metropolitan University,
United Kingdom

Thomas Meysen
Deutsches Institut für Jugendhilfe und Familienrecht e.V. (DIJuF),
Heidelberg, Germany

with

Carel Hagemann-White
Universität Osnabrück, Germany

Vlasta Jalilic
Mirovni inštitut/Peace Institute, Slovenia

Maria José Magalhães
Universidade do Porto, Portugal

EETILINE PRAKTIKA: TEGEVUS JA SUHTUMINE

Austus ja inimväarikus

Eetika laste kaitses hõlmab endas nii **aktiivseid tegevusi kui ka suhtumist.**

Me vajame mõlemaid, sest võib

- ▶ käituda hoole ja austusega, kuid sellest hoolimata ebaõnnestuda laste kaitsmisel
- ▶ olla terav ning ebasümpaatne, kuid laste kaitsmisel efektiivne

Kelly & Meysen (2016, p. 3)

*“Peame taaskord endale meelde tuletama
kui oluline on suhtuda enda klientidesse
tõsiselt ning neid austada”*

Sotsiaaltöötaja Saksamaalt (ibid.)

EETILINE PRAKTIKA: SEKKUMISTE MÕJU

Austus ja inimväarikus

Vägivald on kõrvaldatud, enesetunne on parem ning olukord on kontrolli all

- ▶ Sekkumised **ei saa taasluua** vägivalda
- ▶ Alguspunkt: sekkumisest mõjutatud isikutega **kontakti loomine ning suhtlemine**
- ▶ Kliendi mineviku, oleviku ning tonetsiaalse tuleviku **ühine uurimine/kaardistamine**
- ▶ Kaitse: ei ole vaid vägivalla tõkestamine, vaid:
 - ▶ vägivallajärgse elu taastamisel toetamine,
 - ▶ Endas (taas) enesekindluse leidmine
 - ▶ Sotsiaalkontaktide taastamine

EETILINE PRAKTIKA: KUIDAS LÄHENEDA PEREKONNALE

Austus ja inimväarikus

Austuse ja inimväarikuse põhimõtted on sekkumise vundamendiks

- ▶ Lapsele, lapsevanemale/eestkostjale lähenemisel:
 - ▶ väljendage tõelist huvi ning muret,
 - ▶ olge aus ja õiglane,
 - ▶ omage tahet tuua rohkem kasu kui kahju .
- ▶ Lapsed, lapsevanemad/hooldajad/eestkostjad **on tundlikud stereotüüpidele** (tuleneb ühiskonna suhtumisest/etnilisusest/kultuurilisest eripärast)
- ▶ Suhtuge neisse kui teatud kogemustega individidesse (lihtsalt poisid, tüdrukud, naised, mehed)

Kelly & Meysen (2016, p. 4)

HARJUTUS #1: EETILISTE DILEMMADE PEEGELDAMINE

MAPChiPP

Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse

Liz Kelly
London Metropolitan University,
United Kingdom

Thomas Meysen
Deutsches Institut für Jugendhilfe und Familienrecht e.V. (DIJuF),
Heidelberg, Germany

with

Carol Hagemann-White
Universität Osnabrück, Germany

Vlasta Jalušič
Mirovni Inštitut/Peace Institute, Slovenia

Maria José Magalhães
Universidade do Porto, Portugal

EETILINE PRAKTIKA: KUIDAS LÄHENEDA PEREKONNALE

Austus ja inimväärikus

Harjutus: Vignette #1 Arutage väikeses grupis

14. aastane Laura on pidevalt konfliktis oma vanematega. Eriti keerulised on suhted tema kasuisaga. Enam kui kahe kuu jooksul on Laura nädalavahetustel koduarestis, tal on keelatud kutsuda külla sõpru. Koolis on Laura end klassikaaslastest eraldanud. Tema sõbrad on tõeliselt mures ning helistavad ühel päeval lastekaitsetöötajale. Määratud lastekaitsetöötaja ei ole varem Laura ega tema perekonnaga kokku puutunud. Ta mõtleb järgi, mil viisil on kõige parem Laurale ja tema perekonnale läheneda ning kuidas koguda infot perekonnalt ning teistel valdkonna spetsialistidelt, kes on Lauraga kokku puutunud (õpetahad, lastearst jt).

Milline on parim viis Laurale ja perekonnale lähenemiseks? Kuidas kogute perekonna kohta infot? Keda kaasate? Millised võivad olla takistused?

KESKENDUGE SEKKUMISTE EESMÄRKIDEL

Professionals working in the field of child protection have a hazardous job.

“Isegi väga tasakaalustatud ja kontrollitud juhtumites võite seista vastamisi ootamatute riskidega.”

Jurist Suurbritanniast (Kelly & Meysen, 2016, p. 4)

“Need on keerulised aspektid. Ma näen iga kord tõsiselt vaeva.”

Sotsiaaltöötaja Suurbritanniast (Kelly 2015, p. 15)

- ▶ Lastega ja laste heaks töötavatel spetsialistidel on **kohustus** kindlustada või taastada lapse jaoks turvaline keskkond.
- ▶ Spetsialistid satuvad **avaliku kriitika alla** olukordades, kus ei ole õnnestunud last kaitsta väärkohtlemise eest. Eriti olukordades, kus väärkohtlemine oli juba teada.

HARJUTUS #2: EETILISTE DILEMMADE PEEGELDAMINE

MAPChiPP

Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse

Liz Kelly
London Metropolitan University,
United Kingdom

Thomas Meysen
Deutsches Institut für Jugendhilfe und Familienrecht e.V. (DIJuF),
Heidelberg, Germany

with

Carol Hagemann-White
Universität Osnabrück, Germany

Vlasta Jalušič
Mirovni Inštitut/Peace Institute, Slovenia

Maria José Magalhães
Universidade do Porto, Portugal

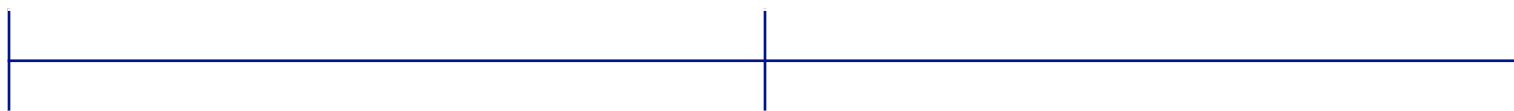
PROFESSIONAALNE REFLEKTSIOON

Kuhu te end positsioneeriksite??

- ▶ Kus oleks teie põhifookus?
(palun asetage oma kleeps seina sklaalale)

Ei tee vigu ning
kõige halvema ennetamine

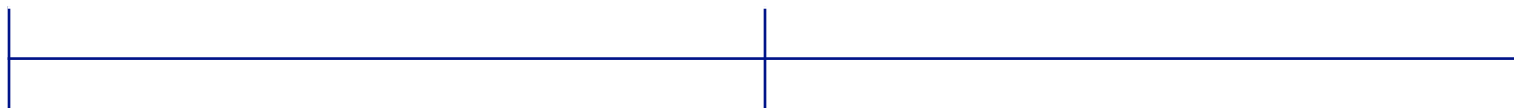
Usalduse ning sideme loomine,
heade tulemuste soodustamine

- ▶ Kus oleks teie põhifookus?
(palun asetage oma kleeps seina skaalale)

Reeglite/suuniste järgimine
tagab parima tulemuse

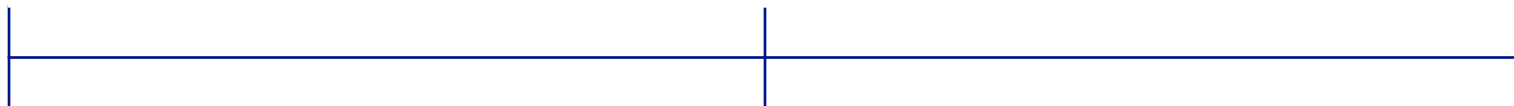
Professionaalne hinang on
üksikjuhtumites väga vajalik

- ▶ Kus oleks teie põhifookus?
(palun asetage oma kleeps seina sklaalale)

Ei ole üldse oluline

Väga oluline

EBAKINDLUSE AKTSEPTTEERIMINE: LIIGA VARA VÕI LIIGA HILJA, LIIGA PALJU VÕI MITTE PIISAVALT?

- ▶ **tajumine on väljakutse**
- ▶ Tavaliselt on see teekond palju laiem
 - ▶ otsuse tegemisel ruumi jätmine alternatiivideks
 - ▶ Loob eelduse osaluse ja täiendavate tegevuste korraldamiseks

Jah, ideaalis me kõik soovime tagada turvalisust 100%. Aga see ei ole lihtsalt võimalik"
Lastekaitsetöötaja Saksamaalt (ibid.)

Tundub, et alguses juhtus kõik nii kiiresti ja nüüd toimub kõik nii aeglaselt."
Täiskasvanu Suurbritanniast (ibid.)

EBAKINDLUSE AKTSEPTERIMINE: LIIGA VARA VÕI LIIGA HILJA, LIIGA PALJU VÕI MITTE PIISAVALT?

- ▶ **Hindamise nõuded peavad olema tasakaalus konkreetse olukorraga**
 - ▶ Kui vähegi võimalik, püüdke alustada perekonnaga kontakti saavutamise kaudu.
 - ▶ Väärkohtlemisest rääkides küsige küsimusi enesekindlalt, hoolivalt ja tundlikult, kuulake vastuseid.
 - ▶ Asjaolude edasisel menetlemisel olge avatud suhtlemise meelega, huvitatud ja avatud infole, mida te ei teadnud.
 - ▶ Andke lastele ja peredele mõista, et te eelistate koostööd nendega, mitte teiste spetsialistidega.

KONFIDENTSIAALSUS, LÄBIPAISTVUS JA USALDUSLIK SUHE

“ Vägivalla ja väärkohtlemise kogemine, eriti pereliikmete poolt on usalduse reetmine. Seega aitab usalduse taastamine taastada suhteid ning on vajalik, kuid suur väljakutse. ”

Kelly & Meysen (2016, p. 7)

► Looge usalduslikku suhet

► Tasakaalu leidmine konfidentsiaalsuse ja läbipaistvuse vahel

„Mulle määrati mentor, kui ma sattusin sellesse institutsiooni. Minu mentor on suurepärane inimene. Ta on mulle nagu oma ema. Institutsiooni sees kohtleb ta mind teistega võrdselt, kuid väljaspool suhtub minuse kui oma tütresse.“

Täiskasvanu Portugalist (ibid.)

HARJUTUS #3: EETILISTE DILEMMADE PEEGELDAMINE

MAPChiPP

Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse

Liz Kelly
London Metropolitan University,
United Kingdom

Thomas Meysen
Deutsches Institut für Jugendhilfe und Familienrecht e.V. (DIJuF),
Heidelberg, Germany

with

Carol Hagemann-White
Universität Osnabrück, Germany

Vlasta Jalušič
Mirovni Inštitut/Peace Institute, Slovenia

Maria José Magalhães
Universidade do Porto, Portugal

KONFIDENTSIAALSUS, LÄBIPAISTVUS JA USALDUSLIK SUHE

Harjutus: Vignette #2

Arutage väikestes gruppides

Mihkel on 8. aastat ja 11 kuud vana ning elab oma perega. Tal on 14. aastane vanem õde, kuid neil on erinev isa. Ta elab samas majas oma ema ning ema uue elukaaslase lan'ga, kes väga tihti karistab Mihklit väga karmilt. Mihkli kooli õpetaja on mures. Ta näeb, et Mihkel hilineb tihti kooli, kandes mitmel järjestikusel nädalal samu riideid. Õpetajal õnnestub tekitada Mihkliga usalduslik suhe ning ühel päeval kinnitab Mihkel talle, et sinikad tema kehal on karistamise jäljed. Kui õpetaja küsib täpsustavaid küsimusi, muutub Mihkel kurvaks ning palub õpetajal mitte rääkida teistele, sest ta kardab, et tema ema saab väga kurjaks ning tema kasuisa karistab teda selle eest. Mihkel ütleb, et kui õpetaja räägib veel kellegile, siis ta eirab kõike.

Kuidas tuleks antud olukorda lahendada?

ENESEKEHTESTAMINE JA OSALEMINE

“ Riigil on otsene kohustus sekkuda vägivalda olukordadesse ning järgida teatud reegleid. Selline olukord võib tekitada töökultuuri, kus kontroll on spetsialistide kätes. ”

Kelly & Meysen (2016, p. 5)

Lapsed, vanemad/hooldajad ja spetsialistid teavad vähem või rohkem ja nende teadlikkus on erinev

- ▶ oluline on jagada teadmisi ja lähenemisi
- ▶ väldi hoiakut, et lapsed ja pered ei tea
- ▶ võta neid kui teadjaid
- ▶ olge piisavalt uudishimulikud, et teada saada, mida nad tegelikult arvavad ja soovivad
- ▶ teavitage neid nende õigustest ja süsteemi võimalustest

“Oh jumal. Ta oleks nagu minu ülemus. Tundus, et ta justkui otsustab ise kõike minu eest. Ma tõesti tundsin nii.”

Täiskasvanu Saksamaalt (ibid.)

ENESEKEHTESTAMINE JA OSALEMINE

Sekkumine ilma laste, vanemate/hooldajate nõusolekuta

► Küsige endalt järgmisi küsimusi:

- Kas teil on aega protsessi aeglustamiseks?
- Kas teil on aega, et siiski toetada nende osalemist?
- Kas teil on aega kaardistada takistusi ja murekohti?
- Kas on olemas teised aktsepteeritud toetamise võimalused?

“Ma olen ise kogunud, kui õpilane on tundnud, et ma olen ta reetnud, sest ma teavitasin lastekaitsetöötajat. Selline olukord on väga keeruline ja raske.”
Õpetaja Suurbritanniast (Kelley, 2015, p. 18)

TURVALISUS/KAITSE ESIKOHAL, ELUDE TAASTAMINE

Pidev eetiline väljakutse:

nii turvalisuse/kaitse kui ka vastutuselevõtmise saavutamine

- ▶ Vastutusele võtmine võib olla lapse parimates huvides
- ▶ Lapsesõbralikud menetlused/süsteemid ei pruugi alati olemasolevaid dilemmasid lahendada

- ▶ Küsi endalt järgmisi küsimusi:
 - ▶ Kas turvalisuse/kaitse ja toe pakkumise vajalikkus on konfliktis või saab tühiseks kriminaalmenetluse tõttu?
 - ▶ Kas kriminaalmenetlus ise võib pakkuda turvalisust kogu protsessi jooksul?
 - ▶ Kas kohtumenetlus tekitab jätkuvat hirmu, kättemaksu ja perekonna poolt tõrjutust?

“Ma pidin minema kohtusse tunnistajana, kuid kuna ma ei tahtnud minna, ütlesin ma, et sellel ei ole minu jaoks mõtet. (...) Kuid nad sundisid mind minema.”

Täiskasvanu Sloveeniast (ibid.)

HARJUTUS #4: EETILISTE DILEMMADE PEEGELDAMINE

MAPChiPP

Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse

Liz Kelly
London Metropolitan University,
United Kingdom

Thomas Meysen
Deutsches Institut für Jugendhilfe und Familienrecht e.V. (DIJuF),
Heidelberg, Germany

with

Carol Hagemann-White
Universität Osnabrück, Germany

Vlasta Jalušič
Mirovni Inštitut/Peace Institute, Slovenia

Maria José Magalhães
Universidade do Porto, Portugal

ENESEMÄÄRATLEMINE NING OSALEMINE TURVALISUSE EELISTAMIEN NING EDASISE ELU ÜLES EHITAMINE

Harjutus: Vignette #3

Arutage väikestes gruppides

Pool aastat hiljem pärast oma õpetajaga rääkimist (vignette #2) läheneb Mihkel taas õpetajale pärast tundi ning näitab talle sinikaid oma seljal. Pärast seda, kui Mihkli ema sai toimunust teada, tunnistab ta, et tema partner Ian lööb Mihklit oma vööga. Kasuisa tunnistab samuti oma tegusid. Arutelu all on Mihkli paigutamine ajutisele hooldusele ning kriminaalmenetluse algatamine.

Kas antud olukorras on kohane paigutada Mihkel asendushooldusele/hooldusperekonda? Kas antud olukorras on kohane alustada kriminaalmenetusega? Mida teeksite teie?

KOKKUVÕTE: MIDA ÕPPISIME?

MAPChipp

Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse

Liz Kelly

London Metropolitan University,
United Kingdom

Thomas Meysen

Deutsches Institut für Jugendhilfe und Familienrecht e.V. (DIJuF),
Heidelberg, Germany

with

Carol Hagemann-White

Universität Osnabrück, Germany

Vlasta Jalušič

Mirovni inštitut/Peace Institute, Slovenia

Maria José Magalhães

Universidade do Porto, Portugal

KOKKUVÕTE

Mida võtate endaga kaasa?

- ▶ Milliseid elemente plaanite oma töös kasutada?
- ▶ Millist infot jagate oma kolleegidega homme koolitusega seoses?
- ▶ Millistes olukordades saate omandatud teadmisi edaspidi kasutada?

KASUTATUD ALLIKAD

KASUTATUD ALLIKAD & KASULIKUD MATERJALID

Kasutatud allikad

- ▶ Kelly, L. & Meysen, T. (2016). *Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse*. London/Heidelberg: CEINAV (translations to German, Portuguese and Slovenian available)

Kasulikud materjalid

- ▶ Akhtar, F. (2013). *Mastering Social Work Values and Ethics*. London/Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.
- ▶ Lonne, B., Harries, M., Featherstone, B. & Gray, M. (2016). *Working Ethically in Child Protection*. London: Routledge.
- ▶ see also the **MAPChiPP toolbox** available online: www.mapchipp.com

COLOPHON

- ▶ The training material at hand was developed as part of the project **Multi-disciplinary Assessment and Participation in Child Protection Proceedings: training program with modules and toolbox, international network (MAPChiPP)**.
- ▶ This collaborative project was **supported by the Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme of the European Union** and conducted by the German Institute for Youth Human Services and Family Law (Germany), Family Child and Youth Association (Hungary), the Estonian Union for Child Welfare (Estonia), the Netherlands Youth Institute (Netherlands) and Child and Family Training (UK).
- ▶ **Module 12: Ethical Issues was developed in main responsibility of the German Institute for Youth Human Services and Family Law** by Dr. Thomas Meysen, Henriette Katzenstein and Dr. Felix Dinger.
- ▶ We would like to thank Liane Hauff, Dr. Heinz Kindler and Christine Gerber for their substantial support in preparing and revising the present material.
- ▶ © 2017 *MAPChiPP project consortium* All rights reserved